

Beschermingsplan Moerasvogels

Kwak (*Nycticorax nycticorax*)

Uiterlijk en gedrag

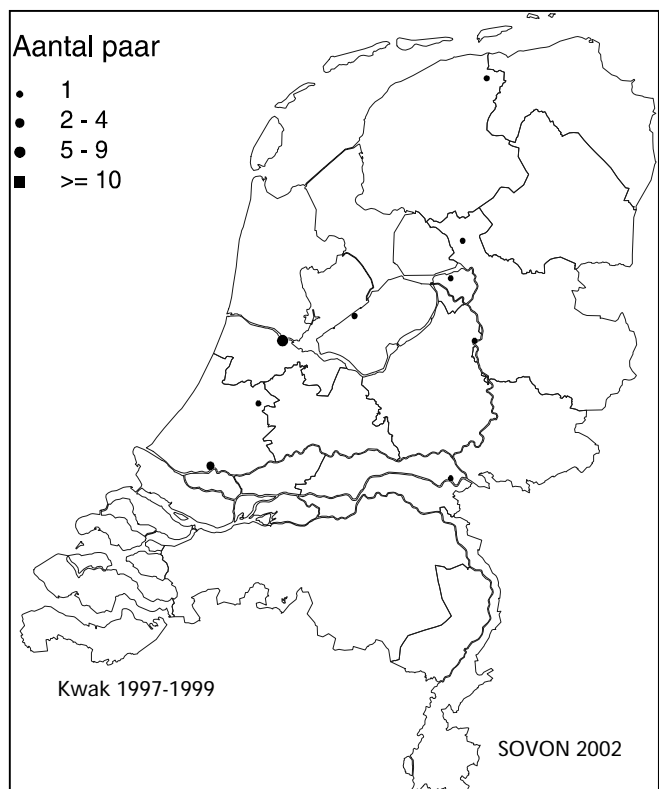
De kwak is een vrij kleine reiger met een lichte onderzijde, grijze vleugels en een zwarte mantel en kopkap. Ze foerageren vooral 's nachts. Ze hebben een bijzondere manier van voedsel zoeken: de vogels rennen in ondiep water achter de prooi aan. Daarnaast staan ze stil op prooiën te wachten of ze besluipen deze. Ook foerageren ze vanuit overhangende takken.

Leefgebied en voedsel

De kwak is een vogel van moerasgebieden met bos-opslag, moerasbossen en waterrijke oobossen waar voldoende ondiepe wateren aanwezig zijn. Ze nestelen bij voorkeur in bomen in wilgen- en elzenstruweel, meestal enkele meters boven de grond. Kwakken leven van vissen, amfibieën en insecten. Om te foerageren is de beschikbaarheid van ondiep water van belang. Omdat ze hun prooiën door het water achterna rennen is het van belang dat de bodem stevig is. Dit is vooral het geval in zoetwatergetijdengebieden met zandige kreekjes en op grindige bodems langs de Maas. Ook in dynamische moerasgebieden, waar regelmatig gedeelten droogvallen vinden ze voedsel in geïsoleerde kommetjes, waarin vissen en amfibieën zijn achtergebleven.

Verspreiding in Nederland

Tot in de negentiende eeuw broedde de kwak in soms grote kolonies in moerasgebieden, vooral in het westen van ons land. Rond 1900 was de soort echter vrijwel verdwenen. In de twintigste eeuw

waren slechts tijdelijk kleine kolonies aanwezig in de Biesbosch en de Peel; elders (o.a. Flevoland en rivierengebied) werd incidenteel gebroed. Het totaal aantal broedparen per jaar bedroeg hooguit 40-60 paar. De laatste jaren zijn dat er nog maar 12-35, waarvan een groot deel waarschijnlijk uitgezet en verwilderd is.

Bedreigingen

Het vrijwel volledig ontbreken van rustige, geschikte foerageergebieden is in Nederland de reden dat de kwak is verdwenen. Zowel moerasgebieden met zandige bodems als dynamische moerassen, die regelmatig droogvallen komen bijna niet meer voor.

Beschermingsmaatregelen

Om de kwak in Nederland en toekomst te bieden is het van belang dat er weer voldoende foerageergebieden beschikbaar komen. Dit kan alleen als er weer dynamische moerassystemen komen, bijvoorbeeld door weer voldoende getij in de Biesbosch toe te laten of door een dynamisch peilbeheer in de bestaande grote moerasgebieden.

Saxifraga/Janus Verkerk

Beschermingsplan Moerasvogels

Kwak (*Nycticorax nycticorax*)

Waarom zijn soortbeschermingsplannen nodig?

Sommige planten en dieren kunnen in ons land alleen overleven als we onze uiterste best daarvoor doen, door zoveel mogelijk maatregelen te treffen om de soort te behouden.

Daarvoor zijn soortbeschermingsplannen opgesteld. Hierin staat wat er nodig is om de soort in Nederland te laten voortbestaan.

Omdat veel van de soorten niet zo bekend zijn, is voor elke soort een "factsheet" gemaakt, met daarop een samenvatting van de belangrijkste informatie. Naast een beschrijving van de soort, met een foto, is op een kaartje aangegeven waar de soort nog voorkomt. Ook is aangegeven wat de grootste bedreigingen zijn en, misschien nog wel belangrijker, wat de mogelijke oplossingen hiervoor zijn.

De factsheets zijn gemaakt in opdracht van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Ze zijn bedoeld voor iedereen die beroepsmatig te maken heeft met de soorten, maar ook voor andere geïnteresseerden.

Meer weten?

Voor meer informatie over het beschermingsplan Moerasvogels en voor algemene informatie over vogels:

Vogelbescherming Nederland

www.vogelbescherming.nl

www.moerasvogels.nl

tel. 030-6937700

Voor informatie over de verspreiding van vogels in Nederland:

SOVON Vogelonderzoek Nederland

www.sovon.nl

tel. 024-6848111

Voor meer informatie over dit en andere soortbeschermingsplannen:

Website Soortbescherming

www.soortbescherming.nl

Om het Beschermingsplan Moerasvogels te bestellen:

Expertisecentrum van het ministerie van LNV.

Postbus 482

6710 BL Ede

tel. 0318-822500

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

